

Inhoud van de online cursus FILOSOFEREN OP SCHOOL

MODULE 1: DE BASIS

1.1 Inleiding Filosoferen op school

- Introductie
- Kenmerken van de gespreksleider en het gesprek
- Wat is filosoferen?
- Betekenisvolle gesprekken
- Kwaliteit van het gesprek
- Waarom zou je filosoferen in de basisschool? Wat levert het op?
- Filosoferen op school – iedereen denkt mee
- Filosoferen op school in de praktijk

1.2 De basishouding en gespreksleiding

- De basis van het filosoferen op school
- Uitgangspunten
- Rondkijken
- Basishouding
- Kinderen of volwassenen
- Kenmerken van de gespreksleider
- Kijk en observeer

1.3 De dialoog

- Zelf denken, samen wijzer
- Filosoferen in gesprek met elkaar
- Kenmerken van de dialoog
- Voorwaarden voor een dialoog
- Het leiden van een socratische dialoog
- Kaders stellen en vertrouwen schenken

1.4 Filosofische vragen

- Het belang van de juiste vraagstelling
- Soorten vragen
- Startvragen, onderzoeksvragen en verdiepvragen
- Filosoferen op school is ook: leren de juiste vragen te stellen
- Doorvragen: herkennen van het filosofisch moment

1.5 Oefenen en reflecteren

- Oefening baart kunst
- Concrete tips
- Reflecteren op gesprekken
- Oefening in het herkennen van het 'filosofisch moment' en het stellen van verdiepvragen
- Vragen? Neem contact op!

MODULE 2: FILOSOFEREN IN DE KLAS

2.1 De leerkracht als gespreksleider

- De uitdaging van de leerkracht als gespreksleider
- De verschillende rollen van de leerkracht of leraar
- Lesgeven in de 21e eeuw
- Wisselen van rol – of juist niet?
- Van filosoferen word je beter – ook als leerkracht

2.2 Filosoferen in de verschillende ontwikkelingsfasen van het kind

- Kleuters (4 tot 6 à 7 jaar)
- Middenbouw van de basisschool (6-9 jaar)
- Bovenbouw van de basisschool (9-12 jaar)
- Middelbare school (13+)

2.3 Kinderen in dialoog

- Veiligheid in het gesprek
- Opbouwen van de dialoog
- Gelijkwaardigheid in het gesprek
- Het niveau van het gesprek

2.4 Werken met de materialen in de database

- Lesmateriaal in categorieën
- Het filosofisch gesprek in stappen
- Onderwerpen, materialen en verwerkingsvormen per doelgroep
- Mogelijke verwerkingsopdrachten

MODULE 3: TEAMGESPREKKEN

3.1 Leiding geven aan filosofische teamgesprekken

- Het belang van teamgesprekken
- Soorten teamgesprekken
- Gespreksleiding in teamgesprekken
- Houding van de gespreksleider
- Niveau van het gesprek
- Werkwijze in de dialoog
- Voorbereiding en gespreksmateriaal

3.2 Teamgesprekken voor organisatie- en visieontwikkeling

- De opbouw van het filosofisch teamgesprek
- Filosofische teamgesprekken voor visieontwikkeling
- Stap 1 in visieontwikkeling: kernwaarden
- Stap 2 in visieontwikkeling: toekomstbeeld en ambities
- Stap 3 in visieontwikkeling: kernkwaliteiten

3.3 Socratische intervisiegesprekken

- Filosofisch teamgesprek of socratische intervisie
- Opzet voor socratische intervisie
- Socratische intervisie begeleiden
- De essentie van het probleem nader onderzoeken

3.4 Werken met onderwijswaarden

- Waarden, normen of deugden
- Denken over onderwijswaarden
- Werken met de onderwijswaarden in de database
- De opbrengst van het filosofisch teamgesprek over waarden

MODULE 4: ONDERZOEKEND OUDERGESPRAK

4.1 De school als gesprekspartner van ouders

- Twijfel toelaten in gesprekken met ouders
- Wederzijds begrip
- Het effect van ouderbetrokkenheid
- Instemmingsrecht in het Passend Onderwijs

4.2 De onderzoekende dialoog met ouders

- Overeenkomsten en verschillen met het groepsgesprek
- Gesprekspartner in plaats van gespreksleider
- Bevragen van het onderwerp, vrij maken van inzichten
- Onderzoeken in plaats van overtuigen

4.3 Voorbereiden op het onderzoekend oudergesprek

- De verschillende thema's in oudergesprekken
- Opzet van het onderzoekend oudergesprek in vijf stappen
- Tips voor de uitvoering van het onderzoekend oudergesprek
- Oefenen van het onderzoekend oudergesprek in een rollenspel met collega's
- Begeleiding bij het voorbereiden of uitwerken van oudergesprekken

4.4 Filosoferen in de ouderkamer of op de algemene ouderavond

- Groepsgesprekken met ouders
- Dilemma's en doelen

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Herkenbare vragen en concrete antwoorden uit de praktijk van het filosoferen op school.

LITERATUUR